

БРОЈ 10 ЛЕПТА

„Народ„ излази свакога дана по подне.

Штампариа се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

Италија и Србија

РАЗГОВОР СА СРПСКИМ ПРЕДСЕДНИКОМ ВЛАДЕ

„Кориере дела Сера“ у броју од 3 августа доноси овај извештај: Народни посланик Бевионе, док се бавио у Лондону, врло се много бавио испитивањем југословенског питања, долазећи у додир са вођама југословенског покрета и са Енглежима, представницима југословенофилске струје. И данас у „Газета дел Пополо“ почео је износити резултате тог испитивања. Прво је објавио занимљив разговор са председником српске владе.

На питање какав политички значај има Крфска Декларација, г. Пашић је изјавио:

— Споразум на Крфу значи, да Србија, у споразуму са представницима југословенског народа из Аустро-Угарске, прима на себе задатак да буде водиља у политичком раду за стварање нове државе Срба, Хрвата и Словенаца.

На друго питање, зашто се Србија није раније отворено изјаснила за уједињење са Југословенима из Аустрије и на питање, да ли је Крфска Декларација последица руске револуције, г. Пашић није хтео дати никаква одговора.

Што се тиче политичког карактера, г. Пашић је рекао, да „Споразум у Крфу даје будућој држави Срба, Хрвата и Словенаца облику уједињене, нипошто федеративне државе. То мора бити зато, да би се избегле велике тешкоће, које би настале, кад би се хтеле одредити несталне међусобне границе трију породица.“

— А шта мислите о вестима, које се проносе о аустријским Словенима и о њиховој верности аустроугарској монархији, запитао је г. Бевионе.

— Доиста, међу Хрватима и Словенцима има струја, које су наклонене Аустрији, али то је мањина. Народ је за уједињење свих Јужних Словена у једну једину државу.

Г. Бевионе потсетио је српског премијера на уговоре, који постоје између Италије и Савезника за решење јадранског питања и упитао га, како Србија гледа на ово правно и фактичко стање.

— Ми, одговорио је г. Пашић, постављамо као темељ нашег рада најтежни и најлојалнији споразум са Италијом. Италија, која се ујединила на основима принципа националности, извесно не може спречавати наше народно уједињење.

Затим је додао: — Италија, заузимањем Трста, Пуља и Валоне, осигурава себи апсолутну превласт на Јадрану. Затим треба имати у виду да ми, за много и много година, нећемо имати флоте.

— Какве би користи запитао је г. Бевионе, имала Италија од будућег споразума са Југословенима.

Г. Пашић је одговорио:

— Стварањем веза дубоког, сталног, непроменљивог пријатељства са нама, широм ће отворити врата италијанској трговини, њеној иницијативи и њеној култури код нас, одизају неосвојиме бране против германске најезде на Јадранско и Јеђејско море. Аустрија је у врло рђавом положају, у каквом се још никада до сада није налазила. То знамо из поузданог извора. Беч попушта и даје аутономију свима народностима из царевине, задржавајући, разуме се, јединство војске и спољне политике.

Ово је знак, да је Аустрија унутра веома слаба. Ово је час, да се изазову Јужни Словени у монархији да пређу у отворену и енергичну опозицију против данашњег режима у Аустрији.

Што се тиче Маџдоније, председник Српске владе одлучно је изјавио, да није могуће никакво одрицање, ма у коме смислу и ни према коме. А за др-

ногорски покрет, који жели уједињење са Србијом, он је рекао:

— Ми се томе не можемо противити,

На ове изјаве г. Пашића «Кориера дела Сера» додаје један дугачак коментар а у њему, између осталог, каже и ово:

Неке од ових изјава заслужују нарочиту пажњу. Тако је, без сумње, врло утешно мишљење председника српске владе о приликама у којима се налази Аустрија. Њено распадање по многим знацима неизбежно је и зато треба повести против ње јаку дипломатску и политичку офанзиву. Пројекат стварања српско-југословенске краљевине садржи у себи један елемент те офанзиве и управо зато такав пројекат многи су примили са поверењем.

ЗВЕЗДИЦЕ

Гаргантуа

ВЕРДЕН

Париз, 23 августа.

„Тан“ пише да су последњи напади код Вердена били упућени поглавито на то, да потпуно ослободе варош.

Сада је живот у Вердену понова почео. Становништво се враћа у своје станове разорене немачким бомбардовањем.

ПРЕД ПАДОМ ТРСТА

Цирих, 23 августа

Према најновијим вестима из Беча, тамо су врло узнемирени због италијанског напредовања према Трсту. У војничким круговима аустријске престонице боје се, да ће, због слабог отпора, доћи до скоре капитулације ове велике јадранске вароши.

Већ и до сада је готово све становништво евакуисано из вароши због сталног бомбардовања са енглеско-италијанских монитора и авиона.

Луче је била велика експлозија једног депоа муниције и изазвала велико узбуђење у вароши. Свет је бежао ужаснут страхотом експлозије, која се чула на више стотина километара унаоколо. Веровало

се, да су Италијани отпочели напад са сува и с мора. С друге стране сазнаје се да су се Аустријанци окомили на Италијане из Трста, прогонећи и стрељајући читаве породице, које су им изгледале најсумњивије.

ЗА АНЕКСИЈЕ

Берн, 23 августа

Шеф пангерманиста у Рајхстагу, Кулм, изјавио је у „Берлинер Тагеблату“ да Немци не могу примити никакав мир пре него што добију више концесија у Белгији. Немачка никада не може напустити Анверс, који је животно питање за њену егзистенцију. Ако ово пристаниште не буде у нашим рукама, Енглеска ће нас економски угушити.

ВИЉЕМ И НИКОЛА

Петроград, 23 авг.

„Њујорк Хералд“ јавља из Штокхолма, од свога дописника г. Берштајна, једну приватну телеграфску преписку, коју је добио од г. Владимира Бурцева. Ова је преписку водио Виљем II са Николом II октобра и новембра 1904, а откривена је у приватној архиви Николе II у Царском Селу. Дешеше су биле на енглеском језику. Виљем II потписивао се Вили а Никола Ники. Свака од кајзерових депеша свршавала се ласкавим изразима за царицу. Са овом преписком Виљем II ницао је на то да створи француско-руско-немачки савез против Енглеске. Преговори су тре-

бали да теку овако: Немачка је наметала Русији, а без Француске, једну концесију, која би била управљена против Енглеске. Изгледало је да Никола II пристаје на њу. После тога би се Француска наша пред савршеним чином, и, како се очекивало, била би приморана да уђе у нову комбинацију. «На овај начин, пише кајзер, биће склопљен један моћан савез трију континенталних сила за напад на Енглеску.»

НА ИПРУ

Париз, 23 августа

Хавасова Агенција јавља из главног британског штаба: Рђаво време смета операцијама на фронту код Ипра, али ипак наша авијатика не престаје да напада непријатељске топове великог калибра, од којих су неки упућени. Луче су наше патроле извршиле један испад и довеле неколико заробљеника а међ њима десет наших војника, који су били заробљени.

У ОПАСНОСТИ

Цирих, 23 авг.

Мајор Морат, у прегледу војне ситуације у „Берлинер Тагеблату“ пише, да главни штаб треба што више да ради да се потпомогне фронт у Трентину, како би се спречила италијанска инвазија.

„Наша влада, каже он, треба, у свом сопственом интересу, да пошаље трупе у помоћ нашој савезници: План генерала Кадорне треба да пропадне по сваку цену, иначе је општа наша војна ситуација јако у питању.“

Из небеског царства

Кинско царство велико као Европа, садржи сем Кине и један појас вазалних земаља. Кина заузима област Тонкина и Манџурије, средње и доње токове река, и дели се на сев. и јуж. Кину. Северни део је велики раван предео који има жарка лета и зиме тако хладне да се морске обале смржавају. У овом се делу обрађује од жита: жито и просо. Јужна Кина је брдовита са климом полутропском где лети падају јаке кише. Овде се гаји: чај, пиринач, шећерна трска и свилена буба. Долини реке Јанг-Це-Кјанга, најобилнијој, најплоднијој у Кини, припада највећи део јужне зоне; то је најплоднији и најнасељенији део царства.

Кина броји 400 милијона становника, т.ј. једну четвртину становника целе земље; насељавање је нарочито густо у делтама и долинама река

Највећи део Кинеза су мали сопственици.

Како је насељеност врло густа, имања су врло мала и Кинези их обрађују са нарочитом пажњом, да би са њих извукли што више користи. С правом се каже, да је Кинез више вртар но земљорадник. Нико на западу незна да тако залије и исуши поља. Велики број Кинеза занима се риболовом и бродарством, које је и до данас остало најглавније превозно средство.

Кина има огромне вароши окружене зидовима. Друштво се састоји из радника и занатлија од којих су многи прави уметници. Богата класа се занима трговином и банкарством, послови који су од увек у Кини јако цењени. Пре додаска Европљана Кинези су познавали звечећи и папирни новац и меницу.

Маса Кинеска је врло сиромашна те не налази

но исхране у земљи, коју често пустоше глад и куга, слична оној у Индији, с тога се већ одавна сале изван земље. На северу су населили васалне земље и пду чак у пределе који припадају Русији. На југу један их се милион налази у Индо-Кини, пола милиона око Сингапура и на Холандским острвима а толико и на Филипинима.

Породица је код Кинеза врло добро организована; она се састоји из браће, сестара, по некад и из рођака који су из исте породице, и стављена је под апсолутну власт поглавара породице, који је најстарији из главне породичне групе и који чува своју власт до смрти. Жене се сматрају за ниже као код Турака, живе затворене а излазе под велом или скривене у носилци. Девојке не добијају никакво васпитање а код идућњих власта је обичај да им онакажују ноге, сводећи их, стезањем, на што мању меру. Кинези поштују своје мртве не само вршећи погребне церемоније и дижући споменике, него врше и један обред, који је готово религија у целој Кини. Они мисле, ако не живе као њихови претци, да им тада не достаје најосновније побожности. Стога се за Кину може рећи да је земља где владају мртви.

Кинези су изумели писање које се састоји из слова на слогама. Број слова износи на 60.000. Ма како да је овај рукопис тежак, усвојили су га Анамити, Корејци и Јапанци.

У исто време кад и писмо, Кинези су створили и литературу на крајњем истоку. Кинески писци су нарочито писали моралне књиге. Између њих најпознатији је Киңфуције, који је живео на 200 год. пре Христа, који је дао правила о животу слична нашим, препоручивао поштовање традиције и покорност постојећој власти. Кина је демократска земља, где нема прилиге по рођењу. Чиновници се бирају између учених људи, ми их зовемо мандарини, по једној португалској речи, која значи управник. Кина је била монархија по божанском праву са апсолутном управом. Цар је сматран као наследник једне породице, која је дошла с неба.

Португалци су први ушли морем у Кину на ушћу, где се налази Кантан велико јужно пристаниште, где основаше 1537 год. трговачку варош Макао, која им и данас припада.

КРАТКЕ ДЕПЕШЕ

Цирих. — Турски коминике признаје бомбардовање Смирне од 17 августа и да има више мртвих и рањених као и више порушених кућа.

Атина. — Путовање између Солуна и Атине од сада ће трајати два дана са преноћиштем у Лариси.

Атина. — Мавзон се при

мио да буде члан комисије за израду плана за реконструкцију Солуна.

Атина. — Венизелос је дошао у Ипати. Као председника владе замењује га Репулис, а

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Нема пешадијске акције. Велика артиљеријска активност у области млина Лафо, између Серни и Еле и на обема обалама Мезе.

Прошле ноћи немачки аероплани бацали су бомбе у пределу код Денкерка и Калеа. Код Калеа има много мртвих и рањених.

Француски аероплани за бомбардовање засули су бомбама немачке авијатичарске логоре северно од Соасона. Тако исто бомбардовали су и више станица у Белгији. У току ових експедиција бачено је 15 и по тона бомба.

Источна војска. — На сектору Братин-Дол, код Битоља, француске трупе са једним испадом добиле 12 заробљеника. Жива артиљеријска активност на десној обали Вардара. На левој обали Струме британске патроле су заробиле неколико војника. Британска авијатика бомбардовала је логоре у Демир Хисару.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Једним препадом северно од Ланса наше трупе су заплениле 4 митраљеза и добиле нешто заробљеника. Велика артиљеријска активност на фронту код Цпра. — Померили смо нешто у напред на нашу линију северноисточно од Сен Жилијена. Непријатељ је бомбардовао више тачака у нашој позадини, последње две ноћи. Било је губитака међу војницима и грађанима. Није било никакве штете у војним објектима.

РУСКИ КОМИНИКЕ

У правцу Риге, на левој обали Двине Руси су се, изјутра 20. августа повукли на линију Билдерлинговсх Модемдален. На северној обали Двине, Немци су 19. и 20. вршили озгорчене нападе и у вече другог дана успели су да продру на положаје на реци Јаоген. Нема руска одељења

повукли се према северу. Имајући у виду опасну ситуацију издата је наредба за евакуацију предела код Риге.

Румунски фронт. — У области Фочани, непријатељ је више пута напао румунске положаје у пределу Гуриле-Варница али је одвијен претрпевши велике губитке.

као министра војног Михала Коулос.

Цирих. — Лењин ће ускоро отпутовати са ширшиог језера и ићи ће у Берлин и у Америку.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Дуж целог фронта артиљеријска активност и мало јача источно од Горице и на висоравни у Красу. У долини Брестовице, после јаке борбе, успели смо да напредујемо још према Истоку и да заузмемо неколико брежуљака. Нашом ватром сломљен је један непријатељски напад. Број заробљеника од 19 и 20 августа износи 8 официра и 339 војника. Заузимајући истакнути положај у долини Зебру наши алпинци су запленили један топ и три митраљеза.

РУМУНСКИ КОМИНИКЕ

Наша артиљерија растерала је непријатељске масе, које су се спремале да нападу између Мостаје и Варнице.

На сектору у долини Варнице и Марасешаи, после упорних бораба, непријатељ је сузбијен и наша линија померена у наред до два сата Мунчела.

Непријатељски пошунјак, да прабиле фронт овом сектору спречиле су румунске трупе.

На Сегету је једно непријатељско одељење напало на руске ровове код Калга Максина, али је одбијен са губицима.

ЈУГАВАЈА

ПОЗИВ

Да се јаве Краљевско Српском Генералном Консулату у Солуну ради саопштења:

г.г. Ђ. П. Цара хотелнијер из Београда бр. 407, Светозар Грубановић, пуномоћник г.г. Влад. Илића бр. 506, Стеван Тофовић, Богослав Панић бр. 401, Панга Лазаревић, молер из Прилепа бр. 4403. — Из Канцеларије Краљеве о Српског Генералног Консулата у Солуну 20 августа 1917 год.

РЕСТОРАН "БЕОГРАД"

Српски ресторани Београд који је изгорео, преселио се у ресторан "Бел. Ва" на мору, у улици краља Ђорђа број 74. Својевински ресторани су г.г. Ђира Васић и Ваца Златаревић.

ИЗ КОМАНДЕ МЕСТА

Министарство Војно известило ме је, да је Министарство Унутрашњих Дела од свога одељења са Крфа добило ово саопштење:

Министарству Иностраних Дела част је доставити том Министарству ризична знања извештај шефа Талијанске Мисије на Крфу, који је добио сви

српски поданци, рачунајући ту и офицере, да би прешли територију, коју су окупирали Талијани, морају показати пасош са фотографијом, који су издаде српске власти, а ово рво шеф Талијанске Мисије на Крфу.

КАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ЦИРИХ. — Канцелар је данас изјавио, да ће одговор Папи издати једна комисија од чланова свих странака у споразуму са канцеларом. У комисији ће бити седм чланова Рајхстага и седм чланова Бундесрата, а председник ће бити канцелар.

ЛОНДОН. — Енглеска и јапанска влада ратификовале су уговор између двеју земаља. „Тајас" сазнаје, да прела уговору овом, Јапан ставља савезницима на расположење трећину своје флоте за пренос жита и друтих пампрница из афричких и азијских колонија.

ЊУЈОРК. — Из позив лондонског Ђорд Мера, председник њујоршке општине почео је скупање прилога за погорелце у Солуну. До сада је скупљено више од пола милиона франака. Сам председник општине приложио је 200.000 франака.

ТОКИО. — Јапанска мисија отпутовала је у Кину да реорганизује војску и цео технички посао у фабрикама, које су сада претворене у радионице, искључиво за ратне потребе.

ЦИРИХ. — Канцелар Михаелс сутра ће отпутовати из Берлина у главни штаб. Одатле ће се сајезом, Престононаследником и маршлом Хинденбургом отићи на западни фронт у Фландрију. Таме сматра да канцелар тиме само хоће да утиче на војничку партију, која је против њега.

РИМ. — „Идеа Национале" сазнаје из веродостојног извора, да је аустријска цар крајем јула у јужно једно аутографско писмо папи Бенедикту XV преко бечког нунција. У том писму цар, као католик, скреће пажњу Папи на тешке последице, које би снаиле човечанство ако би рат дуже трајао.

ЦИРИХ. — Швајцарски истога јављају, да је бивши немачки канцелар Бетман Холвег отишао у Рагоз. Сад овако изгледа листа аустро-немачких интриганата у Швајцарској: Језе Билон у Берну, барон Гидке, аустријски посланик из Хага у Цугу, бивши аустријски министар спољних послова у Интерлакену, гроф Венкајм, гроф Волф Метерних, гроф Буклер и сад Бетман Холвег.

ЦИРИХ. — Прошле недеље сам цар Карло управљао је битком на италијанском фронту. Према вестима бечки листова цар Карло се налази у главном штабу генерала Борјезића са шефом генералштаба фон

Ардом. Пошто му је Борјезић детаљно изложио ситуацију, цар је отишао у инспекцију у долину Тарнове, где се налази једна осматрачница са које се види цео Крас. У тренутку кад је цар Карло пратио операције три италијанска аероплана летела су над његовом осматрачницом.

ЦИРИХ. — Јуче се састала комисија Рајхстага. Претставници су за Рајхстаг: Ерибергер и Ференбах из центра, Шајдеман и Еберт од социјалиста, Штресман од националиста, либерала, Пајер од прогресивних, Вестарп од конзервативаца. — Учествоваће седм чланова Бундсрата о слабље акцију овог новог органа. Вероватно је да ће овој одбор остати као стална институција. Ова сарадња Рајхстага у спољној политици јако узнемирава конзервативце.

ЦИРИХ. — «Фосине Цајтунг» потврђује вест, да је принц од Влада протествовао због прокламације италијанског протектора над Арбанијом. Он истиче своја права на престо Арбаније, која ће ипак живети и увек у интимном пријатељству са централним силама.

ЛОНДОН. — Министарство војно објављује ову статистику о заробљеницима: Од почетка априла до почетка августа Енглези су заробили 46.155 људи, Французи 43.723, Италијани 48.681 и Руси 37.221. Укупно је заробљено 175.780 људи.

ПАРИЗ. — Једна флота савезничких аероплана бомбардовала је у четвртак Смирну. Резултати бомбардовања били су врло добри.

ЦИРИХ. — Аз Ешт-објављује изјаве Радославова, који је рекао, да ће државе централних сила понудом одговорити на Пашину ноту. Што се тиче Бугарске, она мора тражити ослобођење своје браће, која су трпела под страним јармом дуж Језејевог мора, у Серезу, Драми и Кавали и у Македонији.

СРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ

22. августа пушкарње и обострана артиљеријска ватра. Пушкарња ватром и бомбама непријатељу ометачо утв. живљење.

Поводом садашњих операција наше војске, у којима смо непријатељу нанели велике губитке, командант савезничких војска генерал Сарај, похвалио је зад српске војске, која је додељени јој задатак извршила на потпуно задовољство.

МАЛИ ОГЛАСИ

Милош Ј. Јовановић, рез. поручник из Роговине срез жупског, моли онога, код кога се налази његово писмо из Србије, да му га пошаље у депо нераспоредених официра у Милку.